

Zdeňka Šarounová, Bohuslava Rajska, diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2010.

Posudek vedoucího diplomové práce

Antonie Reissová, známější pod vlasteneckým pseudonymem Bohuslava Rajska, byla dosud v české historiografii zmiňována spíše v souvislosti se svým manželem Františkem Ladislavem Čelakovským nebo se svou rolí v počátcích ženské emancipace. Životopisné monografie v českém jazyce se tato nesporně pozoruhodná osobnost českých kulturních dějin devatenáctého století dosud nedočkala. Tento dluh se rozhodla svou diplomovou prací splatit Zdeňka Šarounová. Opřít se mohla o rozsáhlou literaturu, vydané i nevydané prameny, jejichž bezpečnou znalost prokázala. Nespokojila se s pouhým vylíčením životních osudů Bohuslavy Rajske, ale pokusila se tuto postavu zasadit do kontextu proměny postavení žen v modernizující se společnosti.

Vlastnímu chronologicky řazenému výkladu předchází první kapitola, v níž se autorka kriticky vyrovnala s dosavadním obrazem Bohuslavy Rajske v literatuře a edicích její písemné pozůstalosti. Pečlivým srovnáním vydaných pramenů s originály ukázala, že samotná ediční praxe v devatenáctém století směřovala k vytváření mýtů o osobnostech takzvaného národního obrození.

V dalších oddílech pak Zdeňka Šarounová vytvořila vlastní portrét Bohuslavy Rajske. Nejprve se zabývala jejím rodinným zázemím, na příkladu počestění původně německé rodiny Reissoových připomněla důležitý problém nacionalizace v měšťanském prostředí první poloviny devatenáctého století. Dále pak zaměřila svou pozornost na úlohu měšťanského salonu ve sledovaném období. Zde mohla svou interpretaci možná odvážněji přispět do diskuse o existenci a významu salonu, kterou na základě znalosti literatury pouze shrnula. V kapitole nazvané Úkol ženy v národně emancipačním hnutí se opět spíše spolehla na závěry Vladimíra Macury, než aby se pokusila o vlastní pohled na dané téma.

O poznání jistější se ukázala být ve zbývajících částech, kde se mohla opřít o svůj vlastní archivní výzkum a práci s vydanými prameny. Naplno v nich projevila svůj smysl pro vyprávění a zároveň prokázala schopnost rekonstruovat genderově vymezené role, které Bohuslava Rajska přijímala, nebo do nichž byla svým sociálním okolím směřována. Na pozadí životopisu tak vyrůstají obecnější úvahy o místě ženy ve veřejném prostoru v devatenáctém století, o omezeních, s nimiž byla spjata volba partnera, či problému vytváření společenského statutu neprovdaných žen.

Diplomová práce Zdeňky Šarounové představuje po obsahové stránce zajímavý příspěvek ke kulturním dějinám českého devatenáctého století. Její hodnotu však devaluje nezvládnutá formální stránka práce. Spěch, s nímž byla dokončována, neumožnil její řádnou závěrečnou redakci. Neopraveno zůstalo, přes důrazná upozornění školitele, množství chyb v poznámkovém aparátu a seznamu literatury. Styl práce je namnoze poznačen závislostí na jazyce pramenů. Najdou se i neopravené překlady a gramatické chyby.

Vzhledem k uvedeným nedostatkům nemohu práci hodnotit lépe než známkou **velmi dobře**.

Mgr. Zdeněk Bezcený, Ph.D.

České Budějovice 7. 6. 2010